

HARKU VALLAVOLIKOGU

O T S U S

Meriküla

25. september 2025 nr 74

Harju maakonnaplaneeringu maavarade teemaplaneeringu eelnõu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande eelnõu kooskõlastamata jätmine

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium esitas planeerimisseaduse § 65 lõike 1 alusel 11.09.2025 kirjaga nr 13-2/3224-1 kooskõlastamiseks Harju maakonnaplaneeringu maavarade teemaplaneeringu (edaspidi teemaplaneering) ja selle keskkonnamõju strateegilise hindamise (edaspidi KSH) aruande eelnõud.

Harju maakonnaplaneeringu maavarade teemaplaneeringu koostamine ning selle keskkonnamõju strateegilise hindamine algatati Vabariigi Valitsuse 23. detsembri 2021. a korraldusega nr 447.

Planeeringuala on terve Harju maakond. Teemaplaneeringu koostamise eesmärk on olnud koostöös kohalike omavalitsuste ja kogukondadega kaardistada ning kokku leppida alad ehitusmaavarade uurimiseks ja kaevandamiseks. Sellega panustatakse ehitusmaavarade varustuskindluse tagamisse aastani 2050. Samuti seatakse planeeringuga tingimused kaevandamisega seotud tegevuste võimalike mõjude leevendamiseks ja karjäärade korrastamiseks.

Planeeringumaterjalid koos lisadega on kättesaadavad teemaplaneeringu veebilehel harjumaavarad.ee.

Harku Vallavolikogu tutvunud kooskõlastamiseks esitatud planeeringumaterjalidega täheldab järgmist:

1. Harku 2 planeeritav kaevandusala asub neljast olemasolevast elumumaast lähemal kui teemaplaneeringuga lubatud 500 m puhverala, see tekitab negatiivset mõju elukeskkonnale.
2. KSH aruande eelnõu peatükis 7.20.3.4 oleval joonisel 18 ei ole kajastatud menetluses olevat Harku aleviku Instituudi tee 1 ja Instituudi tee 1a maaüksuste ning lähiala detailplaneeringut. Samuti ei ole tähistatud kehtestatud Harku aleviku Metsa tee 1 ja Instituudi tee 5 maaüksuste ning lähiala detailplaneeringut.
3. KSH aruande eelnõu peatükis 7.20.3.4 ei selgu Harku 4 kaevanduse mõjud ellu viidud detailplaneeringute hoonestustele, ettevõtetetele ja nende töötajatele Harku 4 kaevandusest teisel pool Paldiski maanteed.
4. Harku 4 planeeritav kaevandusala asub Harku Vallavolikogu 22. detsember 2005 otsusega nr 137 kehtestatud Harku alevikus Betooni, Betooni 1, Betooni 2, Betooni 3, Betooni 5, Betooni 7 kinnistute detailplaneeringule lähemal kui teemaplaneeringus lubatud 500 m puhverala.

Detailplaneeringuga on planeeritud muuhulgas 8 elamumaa krunti ning määratud ehitusõigused korterelamute püstitamiseks. Tänapäevaks on detailplaneeringu alal krundid moodustatud ja sihtotstarbed määratud, st planeeringut on hakatud ellu viima. Ei saa väita, et planeeringut ei ole asutud ellu viima, kui hoonete ehitamist pole alustatud. KSH aruande eelnõu peatükis 7.20.3.4 oleva lause „Samas on planeering peaaegu 20 aastat vana, mistõttu võib kahelda, kas see on veel ajakohane ja elluviidav“ puhul on tegemist eeldusega, millel puudub sisuline alus. Harku Vallavalitsuselt on 2022. a taotletud ehitusload teedele, tehnovõrkudele ning ka ühele korterelamule. Ehitusload on menetluses. See tähendab, et lähiajal soovitakse planeeringuga määratud ehitusõigust realiseerida. KSH aruande eelnõus on lause „Tallinn-Paldiski mnt äärde on planeeritud neli krunti äri- ja tootmismaadele, kus perspektiivne hoonestus summutab teelt tuleneva müra ning saaste, tagades soodsad elutingimused tulevastele elanikele“. Kuigi detailplaneeringuga on planeeritud 4 ärihoonet, mis on kuni 3-kordsed ja kuni 12 m kõrgused, ei ole sellega tagatud, et kogu hoonestuse maht sellisel kujul ka realiseeritakse. Arendajal ei ole kohustust ehitada 3-kordseid hooneid, mistõttu ei saa väita, et ärihoonestus tagab soodsad elutingimused tulevastele elanikele.

5. KSH aruande eelnõu peatükis 7.20.3.4 ei ole hinnatud kaevandusest tulenevat mõju ja arvestatud sellega, et menetluses olevates detailplaneeringutes, so Harku alevikus Instituudi tee 1 ja Instituudi tee 1a maaüksustel ning Harku alevikus Pikk tn 6 ja Pikk 17 maaüksustel, kavandatakse muuhulgas ühiskondlike ehitiste maad, kuhu planeeritakse haridusasutust, sotsiaalhoolekande hoonet, spordihoonet või kultuuriasutust.

Planeerimisseaduse § 65 lõikest 3 tulenevalt loetakse teemaplaneering kooskõlastatuks, kui kooskõlastamisel ei viidata vastuolule õigusaktiga, üleriigilise planeeringuga või riigi eriplaneeringuga. KSH aruande eelnõu kooskõlastamisel hinnatakse aruande eelnõu õigusaktidele vastavust ning selles sisalduvate hinnangute piisavust ja objektiivsust.

Planeerimisseaduse § 1 lõige 1 ütleb, et planeerimisseaduse eesmärk on luua ruumilise planeerimise kaudu eeldused ühiskonnaliikmete vajadusi ja huve arvestava, demokraatliku, pikaajalise, tasakaalustatud ruumilise arengu, maakasutuse, kvaliteetse elu- ning ehitatud keskkonna kujunemiseks, soodustades keskkonnahoidlikku ning majanduslikult, kultuuriliselt ja sotsiaalselt jätkusuutlikku arengut.

Planeerimisseaduse § 8 kohaselt tuleb planeeringuga luua eeldused kasutajasõbraliku ning turvalise elukeskkonna ja kogukondlikke väärtusi kandva ruumilise struktuuri olemasoluks ja säilitamiseks ning esteetilise miljöö arenguks, säilitades olemasolevaid väärtusi.

Vastavalt kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 6 lõikele 1 on omavalitsusüksuse ülesanne korraldada vallas või linnas sotsiaalteenuste osutamist, sotsiaaltoetuste ja muu sotsiaalse abi andmist, eakate hoolekannet, kultuuri-, spordi- ja noorsootööd, elamu- ja kommunaalmajandust, veevarustust ja kanalisatsiooni, heakorda, jäätmehooldust, ruumilist planeerimist, valla- või linnasisest ühistransporti ning valla või linna teede ehitamist ja korrashoidu, kui need ülesanded ei ole seadusega antud kellegi teise täita.

Harku Vallavolikogu on 25. mai 2017 otsusega nr 31 andnud arvamuse AS Harku Karjäär maavara

kaevandamise loa taotluse ja tehtava otsuse eelnõu kohta¹. Harku Vallavolikogu on 27. oktoober 2022 otsusega nr 83 andnud arvamuse Balti Kivi OÜ geoloogilise uuringu loa taotluse kohta². Harku Vallavolikogu on 30. märts 2023 otsusega nr 22 andnud arvamuse EMG Arendus OÜ geoloogilise uuringu loa taotluse kohta³. Otsustes ei ole nõustunud loa andmistega lubjakivi kaevandamiseks ega ka geoloogilisteks uuringuteks. Kokkuvõtvalt on otsustes leitud, et kaevandamine halvendab oluliselt Harku vallas väljakujunenud elukeskkonda ja tootmisobjekte. Kavandatava tegevusega kaasneb tolmu teke nii lõhkamisel, purustamisel kui ka transpordil. Märgitakse, et Tammi tee on aastate jooksul Harku karjääri poolt lõplikult amortiseeritud. Tammi tee ääres asub HKScan Laabi broilerifarm, kus on kohti enam kui 325000 broilerile ja mille aastane tootmismahd on u 3 miljonit lindu. Laabi farmi varustatakse veega Kadaja tee 14 asuvatest puurkaevudest, mis jäävad taotletavast uuringualast u 200 m kaugusele. Vastavalt keskkonnakompleksloa L.KKL.HA-185330 tingimustele on lubatud puurkaevudest 2060 ja 2061 tarbida aastas kuni 20 000 m³ vett. Harku valla omandis oleval Tammi tee 26 maaüksusel paiknevad puurkaevud nr PRK0000762 ja PRK0000763 olmevee saamiseks. Kaevud on rajatud 1975.a. Tegemist on 55 m sügavuste puurkaevudega. Nimetatud puurkaevud ei ole praegu kasutuses, kuid arvestades, et piirnev ala on Harku valla kehtivas üldplaneeringus u 100 m laiuselt ja u 350 m pikkuselt tähistatud tootmismaa juhtotstarbega alana, on tõenäoline, et puurkaevudest saadavat vett vajatakse nimetatud ala arendamisel. Lõhkamised avaldavad mõju piirkonna kaevudele, vesi muutub peale lõhkamisi häguseks ja kaevudesse tuleb palju liiva ja setet. See avaldab negatiivset mõju puurkaevude tootlikkusele. Veeseadusest tulenevalt saab põhjavesi, sh põhjaveekiht, olla iseseisev keskkonnakaitseline eesmärk. Kuna piirkond on kaitsmata põhjaveega ala, siis omab kaevandamine negatiivset mõju ka põhjaveele, sh põhjaveekihile. Lisaks on Harku Vallavolikogu leidnud, et uuringualas kaevandamine on vastuolus üldplaneeringuga määratud leebe režiimiga loodusliku haljasmaa kasutamise tingimustega.

Harku Vallavolikogu leiab, et kooskõlastamiseks esitatud teemaplaneering ja KSH on vastuolus rahvatervishoiu seaduse § 13 lõike 1 punktiga 1 ja lõike 2 punktiga 1, mis sätestavad, et kohaliku omavalitsuse ja nende üksuste ülesanded on elanike tervist, heaolu ja turvalisust toetava elukeskkonna kujundamine, sealhulgas asjaomaste otsustuste ja tegevuste kavandamine ning rakendamine, hinnates ja arvestades nende mõju rahvastiku tervisele. Samuti seisneb vastuolu rahvatervishoiu seaduse § 16, kus on muuhulgas öeldud, et füüsiliste ohutegurite tase elukeskkonnas peab olema inimese tervisele ohutu ning neid iseloomustavad füüsilised näitajad peavad vastama kehtestatud piirväärtustele. Kavandades lubjakivi kaevandusi planeeritud ja planeeritavate elamumaade ning planeeritavate ühiskondlike ehitiste maade lähedusse, kus teemaplaneeringuga määratud 500 m puhverala ei ole tagatud (peamiselt Harku alevikus Betooni, Betooni 1, Betooni 2, Betooni 3, Betooni 5, Betooni 7 kinnistute kehtestatud detailplaneering, Harku alevikus Instituudi tee 1 ja Instituudi tee 1a maaüksuste menetluses olev detailplaneering ja Harku 2 planeeritava kaevanduse läheduses olemasolevad elamumaad), on Harku Vallavolikogu hinnangul tervist kahjustava mõjuga, mis on vastuolus kehtivate õigusaktidega.

Harku Vallavolikogu ei kooskõlasta planeeringuid, mis ei arvesta olemasolevate elamumaadega ega menetluses olevate detailplaneeringutega, millega kavandatakse elamumaid ja ühiskondlike ehitiste maid. Harku Vallavolikogu ei kooskõlasta planeeringuid, millega kavandatakse tervist kahjustava mõjuga keskkonda.

¹ Harku Vallavolikogu 25. mai 2017 otsus nr 31

<https://atp.amphora.ee/harkuvv/index.aspx?itm=177381&o=903&u=-1&o2=149970&hdr=hp&tbs=all>

² Harku Vallavolikogu 27. oktoober 2022 otsus nr 83

<https://atp.amphora.ee/harkuvv/index.aspx?itm=761508&o=903&u=-1&o2=149970&hdr=hp&tbs=all>

³ Harku Vallavolikogu 30. märts 2023 otsus nr 22

<https://atp.amphora.ee/harkuvv/index.aspx?itm=823077&o=903&u=-1&o2=149970&hdr=hp&tbs=all>

Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 22 lõike 2 ning Harku Vallavolikogu 25.05.2017 määruse nr 21 "Harku valla ehitusmäärus" § 6 punkti 3 alusel Harku Vallavolikogu otsustab:

1. Jätta kooskõlastamata Harju maakonnaplaneeringu maavarade teemaplaneeringu eelnõu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande eelnõu.
2. Otsust on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul selle teatavakstegemisest arvates, esitades vaide Harku Vallavolikogule haldusmenetluse seaduses sätestatud korras või kaebuse Tallinna Halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.
3. Otsus jõustub teatavakstegemisest.

(allkirjastatud digitaalselt)

Heinart Puhkim
vallavolikogu esimees